VĂN THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2049 RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ BẢY 22 DÉCEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 713

HANOI

	Hanoi	Hanoi, Phủ Lỵ và Trung-kỳ	Hanoi, Phủ Lỵ và Nam-kỳ	Hanoi, Phủ Lỵ và Thuộc-địa Pháp	Nước ngoài
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
1re page : Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclames dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tục tranh ngôi thứ ở chốn hương-thôn ta

Tục-ngữ ta có câu: « Sống ở làng, sang ở nước », lại có câu: « Một bát cơm làng bằng một sàng cơm bếp », Hai câu ấy thật là vẽ ra được cái tâm-lý của người Nam ta ở trong làng xóm. Làng xóm là chỗ ông cha mấy đời sinh trưởng ở đó, họ hàng xa gần sum họp ở đó, là nơi yên tầng phần mộ của tổ-tiên, là nơi chôn rau cắt rốn của mình, ai là chẳng có lòng quyến luyến, có lòng thương yêu, biệt lâu thì có lòng nhớ, đi lâu thì muốn mau về, đó là thường tình người ta, nước nào cũng thế, đời nào cũng thế. Nhưng người ta vì lấy chốn hương-quan là quan-hệ quá, bao nhiêu điều tử sinh vinh nhục hình như chỉ chú trọng ở trong làng, rồi sinh ra ý kiến dè hèn, phong tục bỉ-lỗi, làm giảm mất chí khí người, và thêm mối tranh dành ở trong hương-đảng.

Làm tài giai ở trên đời, chí khí phải cho rộng rãi, hoặc đi kiến lập công-nghiệp, hoặc đi tìm kế mưu sinh, tuy sinh-trưởng ở nơi hương quan, mà không thể luẩn-quẩn mãi ở nơi hương-quan được. Người xưa có nói rằng: « Nam nhi chí tại tứ phương », nghĩa là con giai phải để ý ra ngoài hốn phương, câu ấy phàm làm giai phải nên biết. Huống chi bây giờ gặp buổi bốn bể một nhà, năm châu liền đất, lối vãng lai thật là tiện lợi, đường làm ăn thật là mở mang, người Âu Mỹ đua nhau từng lũ từng lượt đi cùng trời nam bể bắc, hoặc tìm đất cát, hoặc mưu sinh-nhai, xa-xôi mấy cũng không cần, nguy-hiểm mấy cũng không sợ, cho nên nhiều người làm được công to việc lớn, kiếm được tiền triệu bạc muôn, tuy rằng do học thức cao rộng, tài lược siêu quần, nhưng cũng nhờ cái chí khí rộng rãi, không trói buộc vào chốn hương-lư. Người minh thì tư-tưởng khác hẳn thế, cũng nhiều người có tài linh lợi, có khí mạo hiểm, dù tư-cách để làm giàu làm có ở nơi xa, nhưng tình hoài thổ vẫn chưa cắt đứt, hễ làm ăn hơi khá, thì đã có bụng muốn thu xếp về nơi đất tổ quê cha, tuy biết rằng mối lợi to còn có thể khuếch-trương, sinh-kế còn khá mong phát-đạt, cũng dành hi-sinh hết cả, để mua một sự vinh-hiển ở trong chốn hương-quan, vì trong óc đã in sâu một câu rằng: « Phú quí bất quí cố hương, như ỷ cẩm dạ hành, thùy tri chi giả », nghĩa là giàu sang không về chốn làng xóm, thì cũng như mặc áo gấm đi đêm, có ai trông thấy đâu. Thế chẳng phải là vì tư-tưởng trói buộc vào chốn hương-quan quá, mà chí khí giảm bớt đi mất nhiều ư?

Lại còn nhiều người vì lấy chốn hương-quan làm nơi vinh-nhục suốt đời mình, nơi trùng đình là nơi đắt mùa của mình, ngôi hương-ẩm là ngôi huân-tước của mình, ganh nhau từ lời ăn tiếng nói, tranh nhau từ nơi đứng chỗ ngồi, tức khí nhau về một câu chuyện, hằn-học nhau vì một miếng phần, trước sinh ra khích bác, sau sinh ra hiềm thù, rồi đến nỗi đem đến lụng dinh không kể gì tổn mất thì-giờ, bao hụt tiền bạc, miễn là chiếm được quyền ăn nói ở chốn trung-đình, giữ được ngôi thứ ở nơi hương-ẩm, thế là lấy làm vẻ-vang thỏa thích, mãn cái chí nguyện bình-sinh rồi.

Không những là vì tranh ngôi thứ ở trong làng mà sinh ra hiềm-thù kiện cáo, lại còn vì thế mà sinh thói bòn lẩu mỏi cầu. Thường thấy nhiều người lâm ăn khá, tiền của nhiều, thì bách kế thiên phương, cầu lấy danh lạ ông nọ bà kia, để thỏa chí ăn trên ngồi trốc; dường lập danh đã không chánh đáng mà thói bòn-cạnh lại rất là đáng bỉ đáng khinh, đó cũng chỉ vì muốn vẻ vang ở nơi hương-đảng mà sinh ra lắm chuyện nực cười, có nghĩ đâu rằng người ta vinh hay nhục, hơn hay thua, danh giá hay là không danh giá, là cốt đối với trong xã-hội, chớ có phải chỉ khu khu ở trong chốn hương quan, vênh vào với mấy người thôn-phu giã-phụ đâu.

Than ôi! người ta trí thức bó buộc vào việc nhỏ, thì việc nhớn nghĩ không đến; kiến-văn ngắn trở về điều gần thì điều xa thấy không rõ. Nếu chỉ quanh quanh về việc tranh danh tranh vị ở trong chốn hương-quan, thì con mắt có rảnh đâu để trông rộng ra thế-giới, mà thấy được những việc tranh đanh to, cầu lợi nhớn của người Âu Mỹ đời nay: người ta thì đua nhau đi thám hiểm sưu kỳ, để thu mối lợi-quyền cho nước; mình thì chỉ lo tranh nhau mâm xôi miếng thịt ở chốn trung-đình; người ta đang ganh nhau kẻ cứu khoa học này, chế tạo khí dụng khác, để khai trí cho nhân quần, mà lập danh cho tổ quốc, mình thì chỉ lo kiện tụng, lo mối cầu, để tranh nhau vị thứ ở nơi hương ẩm; thế mà mong có người kiến-thức cao xa, chí khí hăng hái, lo làm công việc xuất sắc, để đua khôn thì khéo với thiên hạ, mà đóng góp vào phần lợi ích chung cho nước nhà, chẳng là khó lắm thay! Ưu thắng liệt bại là lẽ thường, nếu người mình không bỏ được cái căn tính hủ bại, cái tư-tưởng hẹp-hòi ấy đi, thì không những là chốn hương-đảng sinh ra nhiều chuyện lối thôi, hư hại đến nền phong-hóa, mà dân không mong gì được giàu, nước không mong gì được mạnh, tài nào thoát khỏi được cái công-lệ đào-thải ở trường thiên-diễn này.

Mấy năm nay ở Bắc-kỳ ta, hương-tục cải-lương cũng đã nhiều, thói lưu truyền cũ cũng đã tùy thời sửa đổi; nhưng xét cho kỹ ra, thì tư-tưởng của người minh vẫn chưa thoát hẳn được khuynh sáo cũ, mà tâm trí vẫn còn tri-trục về việc vinh nhục ở chốn hương-quan.những điều đáng khinh đáng bỉ đã kể ở trên kia, chưa mong tiêu trừ được, người Nam vẫn là một dân-tộc hủ bại thì nước Nam e còn lâu nữa cũng vẫn là một nước yếu hèn,tiền đồ nước nhà chẳng đáng lo lắm thay?

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 20 Décembre 1923

Người Nga với Hoa-kỳ

Washington. — Mới bắt được các giấy của chánh-phủ Moscou quan-hệ về việc dự-định một cuộc cách-mệnh ở Hoa-kỳ.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 20 Décembre 1923

Việc nước Đức

Tin Schwerin. — Chánh-phủ trục xuất tất cả các thợ-thuyền ngoại-quốc.

Tin Stuttgart. — Nếu nghị-viện không y bản luật ủy toàn-quyền cho tòa nội-các, thì tòa nội-các sẽ từ chức.

Tin Munich. Đảng Thường-dân có đệ-trình nghị-viện một khoản xin giải tán nghị-viện. Đảng Xã-hội và đảng Quốc-dân cũng biểu đồng-tình với đảng Thường-dân, nhưng lại xin bãi việc thiết-quân-luật và giảm số thủ-dân nghị-viên đi. Nghị-viện ý việc giảm số nghị-viên.

Việc trong hạt sông Rhur

Số các xưởng làm việc vẫn tăng lên. Trước kia số thợ làm việc là 500.00 . Nay số thợ làm việc đã được 430.000.

Cái tình-trạng lương-thực đã khá. Giá bán lẻ đã hạ được 25%.

Trong ngày 10 décembre, các quan trú-binh đã bãi nghị-định trục xuất cho 32 người.

Hội thể-thao ở nước Pháp

Quan Gaston Vidal thượng-thư bộ Thể-thao có nói hội Thể-thao về năm 1924 chắc là vẻ vang lắm. Người Hoa-kỳ đã chiếm phần 11.000 chỗ.

Số người ngoại quốc đến xem ước độ 30.000 và số người các tỉnh ước độ 500.000.

Việc tăng lương bổng cho các quan-chức

Chánh-phủ nhất định phản-đối việc tăng lương-bổng cho các quan-chức, nhưng trong hoàn cải lương-bổng như lời hội đồng tài-chính bàn.

Tại Nguyên-lão-nghị-viện

Quan Poincaré sẽ diễn-thuyết tại Nguyên-lão-nghị-viện để phá tan mọi lẽ về bản dự án cải-lương điều lệ bảo-cử của thủ-dân nghị-viện đã ưng chuẩn. Ngài sẽ xin nghị-viện bỏ phiếu tỏ lòng tín cậy.

Việc nước Hy-lạp

Viên thái-lan Chánh-phủ Cách-mệnh đã công-bố thấy quân đại-tướng Condouriotis quyền nhiếp-quốc-chính. Ông có nói quốc-vương lành đi, không phải nhất-định là chánh-thể thay đổi.

Song ở Athènes có tin rằng các quan võ về chánh thể Dân-chủ có ý muốn công-bố chánh-phủ Dân-chủ trước khi họp hiến-pháp hội-nghị, Nhưng nghe chừng các viên lãnh-tụ không hợp ý nhau, nhất là đại-tướng Pangalos và quan nguyên thượng-thư Papanastasiou.

Tại hội Vạn-quốc

Sáng hôm thứ năm, tòa trị-sự hội Vạn-quốc đã họp buổi giải tán về kỳ hội-đồng thứ hai mươi. M. Yshi chủ-tọa. Có cả đại-biểu nước Roumanie, nước Yougoslavie, và nước Tchécoslovaquie.

Trong kỳ cuối cùng này, tòa trị-sự có xét các công việc tu-chỉnh lại nền tài-chính của nước Hung-gia-lợi. Tòa trị-sự đã ấn-định các khoản trong hai bản ấn-văn đến tháng sau các nước sẽ ký. Bản ấn-văn thứ nhất nói về cuộc giao-tế của nước Hung-gia-lợi với các nước lân bang. Bản ấn văn thứ hai nói về cái nghĩa-vụ của nước Hung-gia-lợi đối với hội Vạn quốc, về việc chính đốn lại sổ chi-tiêu, và sự kiểm-duyệt việc tài chính, để mở một trái-khoản là hai trăm năm chục triệu đồng couronnes kim-tệ.

M. Ishi có thay lời tòa trị-sự mà cảm ơn thành phố Paris.

Viện tổng thư-ký của hội Vạn-quốc có gởi đến viên tổng-trưởng hội-đồng thành-phố ở Paris, và quan quận-trưởng quận Seine một bức thư cảm ơn các ngài.

BÁO CHƯƠNG XUẤT BẢN Ở GIỮA BỂ

Một hội Vô tuyến-điện và một hội hàng-hải ở Úc-đại-lợi có lập giao-ước với nhau về việc xuất bản các báo hàng ngày ở trên tàu đi ngoài bể. Các báo ấy sẽ đăng những điện báo mà các tàu của công-ty vừng-nhận được hàng ngày. Báo phát hành những tàu đi lại từ Sydney đến Vancouver và từ Sydney đến San-Francisco. Các tàu chạy đường từ Sydney đến Nouvelle Zélande nay mai cũng sẽ xuất bản các báo-chương hàng ngày.

Tin Trung-hoa

Ngày 11 décembre 1923

Tin Quảng-đông

Tôn-Văn ba lệnh cấm thuốc phiện, giao việc ấy cho Dương-thành-An biện lý.

Tin Tây-giang

Ở Tây-giang dân loạn càng ngày càng kịch liệt, Lưu-chấn-Hoàn phải kéo quân đội sang Tây-giang để tiễu phỉ.

Tin Bắc-kinh

Các chánh phái hội-nghị ở phủ Tào-Côn, bàn các vấn-đề thời chánh, Cao-lãng-Uất xin từ chức, Tào-Côn cử Vương-đục-Chi và Tôn-bắc-Kỳ làm thay chức Cao, nhưng Vương và Tôn đều cố sức từ chối, Tào bất đắc dĩ lại phải khuyên Cao ở lại.

Việc Trương-hộ

Tào Côn tiếp mật điện của Tiêu-diệu-Nam (đốc quân Hồ-bắc) nói rằng Triệu-hằng-Dịch tinh ý khả nghi. Tào bèn đánh giây thép cho Ngô-bội-Phu phải hết sức trù liệu bình định Trương-hộ cho mau.

Ngô-bội-Phu phản đối cải chánh-cách nam bắc liên hiệp

Tào Côn đánh giây thép hỏi ý kiến Ngô-bội-Phu về chi chánh-sách nam bắc liên hiệp. Ngô giả nhời phản đối rất là quả quyết, và nói rằng chỉ trong giảm bảy tháng nữa thì thống-nhất được.

Dương-kính-Tu làm Mân-Việt hải cương phòng-ngữ sứ

Nội-các kiến nghị cử Dương-kính-Tu làm Mân-Việt hải cương phòng ngữ sứ.

Việc đào sông Hồ ở Thượng-hải

Công-sứ các nước lại hội-nghị về việc đào sông Hồ ở Thượng-hải, quyết giao cho công-sứ Anh, công-sứ Mỹ và công-sứ Hà-lan chủ trương việc ấy.

MỘT ĐỨA BÉ MỚI ĐẺ ĐÃ CÓ RÂU DÀI CHÍN TẤC

Báo *Daily Mail* có đăng tin sau này: « Mới đây ở thành Bratislava, nước Tchéco-Slovaquie có một việc các nhà bác-học đều lấy làm kỳ dị. Số là có một đứa bé mới đẻ lọt lòng ra mà đã có râu ria dài 90 centimètres.

Đứa bé ấy mạnh khỏe, thân thể như thường.

Người kéo đến xem đứa bé ấy đông như hội.

Các nhà láng-y ở Vienne, ở Prague, và ở Budapest sẽ đến xem xét đứa bé ấy. »

Nếu tin trên này đích thực không sai, có lẽ đó là Lão-tử phục-sinh đấy thôi. Tục truyền Lão-tử ngày xưa sinh ra râu tóc đã bạc, chẳng biết rằng cậu bé kỳ dị này râu tóc đã bạc chưa, báo *Daily Mail* không nói rõ.

MỘT CÁI TEM CỔ BÁN ĐƯỢC 120.000 QUAN

Tháng trước đây trong khi bán đấu giá phần thứ tám về bộ tem cũ của M. Ferrari, một người Đức ở Berlin mua một cái tem cũ rất hiếm về xứ Baden, tới 12.000 quan, tính ra 8.400.000.000 mã kheắc. Ngoài số tiền ấy lại còn phải trả 17 1/2 % tiền thuế nữa.

Bộ tem ấy bán được 15.747.643 quan.

CÁI ẢNH HƯỞNG CỦA ÁP-LỰC ĐỐI VỚI CÁC CHẤT

Một cái áp-lực thực mạnh có thể làm cho cao-su trở nên rắn như thép

Mới đây mấy nhà bác-học thí-nghiệm về cái ảnh-hưởng của áp-lực đối với các chất, có nghiệm ra được nhiều điều lạ lắm. Dùng một áp-lực độ 20.000 atmosphères, mà nén các chất hơi hay các chất lỏng, thì các chất hơi đi suốt qua được loại kim-khí, còn như các chất lỏng thì có thể thấu sức lại nhiều, nhưng không đi qua được chất kim-khí, chỉ trừ ra có chất thủy-ngân là các chất lỏng có thể đi qua được mà thôi. Dùng một cái áp lực 12.000 atmosphères mà ép, thì chất parafine và chất cao-su trở nên rắn hơn là thép mềm, chất lân thành ra sắc đen, mất tính bốc lửa, mà lại dẫn điện rất tốt. Những chất bị ép mà biến tính như thế, lâm khi sau khi áp lực đã mất đi rồi cũng không hoàn chất hẳn như cũ nữa.

HOA-KỲ VỚI PHI-LUẬT-TÂN

Ở Washington có tin đến nói rằng ông nguyên lão nghị-viện King có đệ trình nghị viện một bản dự thảo luật pháp định trong chín tháng thì cho nước Phi-luật-tân được tự lập hẳn.

VĂN UYỂN

Khuyên bạn làng chơi

Trót đã đem thân đứng cõi đời,
Nợ đời chưa giả chớham chơi,
Chơi mà có hại chơi chi mãi,
Tỉnh lại đi thôi kẻo chậm rồi.

Tỉnh lại đi thôi kẻo chậm rồi,
Chậm rồi tơ phải tính đi thôi,
Con đường thế sự còn xa tít,
Dẫu bước thanh-nhàn chớ mỏi người.

Dẫu bước nhanh chân mới kịp người,
Kịp rồi ta lại có không thôi.
Cỗ sao cho được hơn người nữa,
Hơn đã rồi ta sẽ liệu chơi.

Hơn đã rồi ta sẽ liệu chơi,
Chơi sao cho khỏi thẹn cùng đời,
Mấy lời khuyên bạn làng chơi nhé!
Chớ để trăm năm một tiếng cười,

Phù-lưu, Ng-văn-Nhạc

Tự do diễn đàn

Trả lời bài « Nữ quyền » của ông Tư-nguyên

(Tiếp theo)

Chúng em hồ phận bồ-liễu, mong sao cho khỏi thiên-hạ cười và lòe, còn dân người tới sự lòe người, như lời ông nói. Còn như kim-bội, chúng em vẫn được rõ là một cái phần thưởng của Triều-đình đặt ra để tặng cho người có công, thâm ý là khuyến-khích người. Người nào có mà đeo là xứng đáng, chứ và cố không xứng, hà lại dám đeo? Nếu mà Tư-[illegible] lấy cái công gõ đầu trẻ của chúng em không thưởng thế bài, mà cho kim-bội cũng là đích đáng và công bằng lắm, và cũng là một sự khích lệ những người không làm hết bổn-phận vậy. Ông Tư-nguyên nghĩ sao?

Về đoạn ông phẩm-bình về tình-trạng đàn bà nước ta thì ông thật quá khắc, ấy cũng vì cái quá khắc ấy nên ông sai lắm! Nước ta thật trọng đàn bà, vì lẽ rằng đàn bà là một cái trọng sinh-hoạt của một gia-đình, gia-đình nào không có người nội-trợ hình như là cây không rễ thì sống làm sao được? Song chẳng một nước ta mà thôi, ở đâu cũng thế, phải nên trọng đàn bà. Em nhớ một câu tục-ngữ nói rằng: « La Femme est le trésor de l'homme. Comme la fileuse à son rouet, elle tres les arcs de son cœur et tisse les cordes de son bonheur et de son avenir. » Bà là người dệt ra tấm hạnh phúc. Đàn bà ở chốn gia-đình cần phải có quyền tự-do rất lớn, mới cái quản nổi việc nhà, sự đó là thường rồi. Còn như về cái tiếng xưng hô, ông nói chồng chức gì thì vợ cũng được gọi theo chức của chồng, sự đó rất phải lắm. Ông nói: « Như thế còn hơn là bên Âu-châu, đàn bà chỉ gọi bằng tên chồng thôi, » vậy em dám hỏi: Ông đã được nghe thấy gọi « Mme le Générale X. » hay « Mme la Gouverneure Y. » chưa? Chắc chưa! Giá mà ông xem các báo, ắt ông không nói câu sai lắm của ông trên kia. — Ôi! lấy chức của chồng xưng hô người vợ, thật là phải lắm. Nhưng nếu đàng gọi thì thật hay, song nếu chồng không đáng quan Huyện, ông Thông, mà người vợ được kêu bằng bà Huyện bà Thông, thì đáng thẹn lắm thay! Như thế há là một sự đáng là danh dự ư? Ông lại có nói: « Những người được hưởng lợi quyền ấy lại toàn là những người giàu chồng nuôi con, lo hết bổn-phận tề-gia nội-trợ, chứ không phải là những người nay cầu thỉnh việc nay mai cầu thỉnh việc kia! » Song em chưa hề thấy bọn nữ-lưu chúng em chưa có công-trạng mà hay cầu thỉnh, có lẽ có công-trạng mà không được hưởng lợi-quyền gì nữa ấy! Thế mà bên bọn tu-mi, em thường vẫn thấy lấy thế-lực đồng tiền làm công-trạng mà hưởng-thụ những sự quá lạm, không xứng đáng với cái tư-cách của mình, thì ông Tư-nguyên nghĩ sao? Ôi! chúng em biết được ít chữ vẫn rõ rằng cái danh-giá của người không phải tăng giảm vì thẻ bài kim-bội. Song cuốc công nỗ hơn em rằng ở đời này nhiều kẻ lấy tiền mua chức vinh-hiển hão ấy đó. Còn như chúng em đây mong làm tròn bổn-phận em chưa chắc, thường bỏ nghỉ dần dần sự cầu khẩn vinh-hiển (nếu có thì càng hay hơn!). Chúng em há vì cái tiếng xưng hô « cô giáo » « cô trợ » mà chuyên nghề dạy dỗ con em đâu, chỉ vì mình đã biết được ít nhiều, nên truyền-bá cho con em, tưởng thế là vì lấy tư-cách đứng ở trên về-trợ, chứ đâu vì hám cái danh « cô giáo » « cô trợ »! Làm được tròn chức vụ của mình là vinh-hiển! Không làm điều phi pháp, luân-thường đạo-nghĩa, đạo-lý suy đồi, là vinh-hiển! chứ đâu lại như ai lấy sự bỏ việc kia, mua huy-chương làm vinh-

hiên ? Ông nói : « Không được đã tư-cách mà chỉ luận điều của Triều-đình thì chỉ thêm một trò cười cho thiên-hạ ». Thật thế ! song bên nam-giáo-sư hay nam-trợ-giáo cũng như chúng em mà được ân-thưởng, thì nếu chúng em có thật thành-cần thể-hài, kim-bội tưởng cũng là đủ tư-cách, há lại là một trò cười cho thiên-hạ như lời ông nói ru ? Chỉ những phường không đáng mà có, có vì thế-lực đồng tiền nên bạc, thì thật là đáng một trò cười cho công chúng lắm vậy ! Nếu nói chúng em không đủ tư-cách mà thành-cầu việc đó, thì bọn nam-giáo-sư cũng nam-trợ-giáo đã được ân điển của Triều đình kia cũng chưa đủ tư-cách vậy, vì chức phận như nhau cả.

Ông lấy một câu chuyện bên Âu-tây mà ông tả rằng việc gì ở đời cũng phải luận theo lẽ thường mới được hoàn-toàn. Em không dám bác câu đó, ấy cũng vì bọn nữ-lưu nước ta không hề sao những cái « lẽ thường » mà chưa có người đánh xe và kéo xe đó ! Đàn bà bên Thái-tây tiêm-nhiễm văn-minh nhiều, khó kiếm công việc nên mới phải xoay nghề đánh xe ngựa. Công việc bất thành, ông cho là vì lẽ thường mất. Song như ý ngu của em đây thì em cho là vì một lẽ cao-thượng khác. Chẳng qua họ cho tư-cách người đàn bà là ở nơi gia-đình, chốn lẽ-gia nội-trợ, và muốn tránh sự người ngoại-quốc thấy thế chê cười, bình-luận, nên họ để-chế, không dị đề mà bỏ nghề làm việc khác vậy. Còn cao-luận của ông Tư-nguyên nghĩ sao nữa, em xin để [illegible] chẳng kém chi đàn ông, còn đi đánh xe là một công việc có nặng nề chi, huống chi đàn bà nước ta liễu-yếu đào-tơ, như một cái hoa đụng mạnh thì rụng, kéo xe sao được ? Ông bỏ : « Thử cho đàn bà đi kéo xe thuê, xem có ai vui lòng đi không ? » Em xin trả lời rằng nếu có chắc sẽ đắt hàng lắm công-tử công tôn sẽ vui lòng mà đi luôn, vì xem như cửa hàng nào có hoàng hông thấp thoáng thì thường đắt hàng lắm. Cứ như thế ma xét ra đủ nữ-lưu nước ta có phải làm nghề « ngựa giả » độ cũng không đến nỗi đen khổ như đàn bà Tây phải bỏ nghề ! Nhưng mà phần liễu yếu đào tơ, công việc nặng nề là về phần đàn ông. Nghề kéo xe là bất-đắc-dĩ mới phải làm. Thử bảo ông nọ ông kia, hay các cậu công-tử-bột đi kéo xe thuê đã nỗi chưa, huống chi là bọn đàn bà con gái ?

Thôi, nói lẩm thêm nhàm tai độc-giả, em xin nạt bút. Thật là khổ tâm cho em làm mới viết cái này. Các độc-giả chư-tôn cùng các bà chị rõ cho chúng em không có ý thỉnh-cầu hai việc đó. Nếu chúng em biết ông Tư-nguyên là ai, ở đâu, thì chắc không phải họ bút viết bài này. Mong rằng các ngài và các bà chị lượng xét Sau nữa đem khuyên ông Tư-nguyên nếu có dịch thực việc gì hãy nên bộc-bạch trên tờ báo, hay là lấy cái đầu bài thích thời và thực hơn mà làm, còn hay hơn ! Ông nghĩ sao ?

Nguyễn-thị-Bích-Ngọc (Huế)

Tin sau cùng

Cái phong-trào dân-chủ ở Hy-lạp

Nhiều ông nghị-viên về đảng Tự-do, cùng M. Gonatas và các quan võ có điện cho M. Wenizelos mời ông ấy về bản-quốc.

Tòa nội-các nhiếp-chính Trung-hoa

Tòa nội-các nhiếp-chánh Trung hoa từ chức.

Hội-đồng Bồi-thường

M. Bradbury đã trở lại. Hội-đồng Bồi-thường đã hội-nghị sáng hôm thứ sáu, do M. Barthou chủ-tọa, để xét là đơn của nước Đức xin trích tiền trong sổ chi-tiêu nước Đức để chi vào việc hoàn một trái-khoán 70 triệu đồng, rồi sau mới tính đến số tiền nộp về bồi-khoản. Trái-khoán ấy nước Đức muốn vay để mua trong thực cần kíp ngày nay. Hội-đồng định rằng việc ấy giao tới các chuẩn-phủ liệt-cường xét, và sẽ lệnh cho các hội-đồng Bảo-chứng soạn một bản trả lời về cái hiệu-triệu các thứ thuốc lúa và các chất mỡ ở nước Đức.

LỜ ĐỜI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quản gửi đến nhà mới, thì gửi cho báo quán xin giấy quản báo, chứa lại thì phải thì báo sẽ rằng vào đấy, và gửi theo hai kia (2 xu) bằng tem cũng được) để xin giấy quản khác.

Nếu không gửi tiền theo thì sẽ quản như cũ hoặc chậm trễ nhé.

VIỆC HANOI

Giá bạc.—Kể từ ngày 22 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 0 f. 70.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 21 décembre 1923* : — 3 /. 52.65. — 3 /. Thứ hoãn vốn đến : 65.80. — 4 /. 1917 55 05. — 4 /. 1918 55.70. — 5 /. 1915-1916 67.80. — 5 /. 1920 83.30. — 6 /. 1920 80.75.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp đến ngày thứ hai 24 décembre thì ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngoi và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 23 décembre.

Tàu *Odessa* khởi-hành ở Marseille ngày 20 décembre, đi Haiphong.

Tiệc trà mừng các phái-viên Nam-kỳ. — Chiều hôm qua, hồi 5 giờ, hội Khai-trí tiến-đức có làm tiệc trà mừng các phái-viên Nam-kỳ ra dự Hội-đồng cuinh-phủ và quan-sát Hội-chợ Hanoi. Đến dự tiệc có ông Ng-v-Của, chủ nhiệm báo *Lục-tỉnh tân-văn*, quan Đốc-phủ-sứ Lê-quang-Hiển, hội-viên Hội-đồng chính-phủ, ông Lâu, đại thương tại Rạch-giá.

Các hội-viên hội Khai-trí đến dự tiệc cũng khá đông. Quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu, là hội-trưởng có mấy lời chúc mừng các phái-viên Nam-kỳ, phần nhiều là hội-viên tán-trợ của hội Khai-trí cả. Quan huyện Của cũng đáp lại mấy lời cảm ơn rất trân-trọng, ngài thấy hội đã làm được nhiều việc có ích cho nên lại hứa quyên giúp hội 500 đồng và ông Lâu cũng quyên giúp 100 đồng. Khi hai ngài nói xong hội-đồng đều vỗ tay hồi lâu. Mãi đến 6 giờ hội-đồng mới giải tán.

Nhân dịp quan Đốc-phủ Lê-quang-Hiển qua Hanoi, ngài có cái ý-kiến rất hay là vừa rồi có đến viếng mộ cụ Nguyễn-Du là nhà thước tác ra bộ Kim Vân-Kiều tại làng Tiên-điền tỉnh Hà-tĩnh.

Thư-tín lưu-tồn tại nhà Bưu-điện. — Sở Bưu-điện vừa đặt lệ cho thuê địa-điểm thư-tín tại nhà Bưu-điện (abonnement à la Poste restante) như sau này :

Ở các nhà bưu-điện (Recettes comptables des P. et T.) Hanoi, Saigon, Tourane, Pnom-penh và Vientiane có phát những thẻ cho thuê địa-điểm thư-tín tại nhà điện-báo, ai muốn thuê thì cứ đến những sở ấy mà hỏi.

Những người đúng lệ sau này thì được thuê là :

1 Những người đi buôn mà có cái thẻ căn-cước nhà nghề (carte professionnelle d'identité) theo như luật ngày 8 octobre 1919 hoặc là cái giấy biên-lai tạm, hoặc là cái giấy biên nhận theo như chỉ-dụ ngày 25 novembre 1919 thì cũng kể như là cái thẻ căn-cước thật.

2 Bất cứ người nào xin cũng được, nhưng phải có một cái giấy căn-cước làm tin để lĩnh những vật gửi theo lệ địa-điểm thư-tín tại nhà Bưu-điện.

Tiền thuê cả năm cho những người đi buôn có thẻ căn-cước nhà nghề là 2 đồng và những người khác là bốn đồng (luật ngày 30 juin 1922 điều thứ 3 nghị-định ngày 6 octobre 1923, điều thứ 1)

Những thư từ theo lệ địa-điểm thư tín tại nhà Bưu-điện gửi cho những người có thẻ thuê cả năm (carte d'abonnement) thì khi lĩnh thư không phải chịu tiền thuế surtaxe.

Những thẻ thuê cả năm phát tại bến Pháp và các thuộc-địa Pháp thì cũng được dùng ở bến này và những thẻ phát tại bến này, cũng được dùng ở các xứ kể trên ấy.

Tiệc trà tiễn quan Thanh-tra thuộc-địa Salles. — Đến tối chủ nhật 23 tây này, hội Tri-trí sẽ thiết tiệc trà tại hội-quán để tiễn quan Thanh-tra thuộc-địa Salles nguyên hội-đồng bảo-trợ hội Tri-trí.

Tiệc này bản-hội tổ ý hoan-nghênh ông Salles là một vị đã có công mở mang cho hội lúc ban đầu.

Vậy xin mời các ngài nghị-viên nên đến dự tiệc cho đông để cho trọng-thể.

Tri-trí-hội lại cáo

Bán các thứ đồ dùng và một cái ngựa kéo xe B ogghei có đóng sẵn cả ngựa.

Hỏi tại: Mouchet P. O. 34, Rue Maréchal Joffre. 3739

Hội xe đạp. Cuộc đua xe đạp ngày nay đã chiếm được một cái địa-vị to ở trong các cuộc thể-thao mới đặt lại xứ này, ấy cũng là nhờ có Hội xe đạp đã hết sức chỉnh-đốn vậy.

Sau cái cuộc thi lớn ở đường Hanoi Nam-định vừa rồi vừa về độ nọ thì Hội-đồng lại tổ-chức ngay một cuộc đặc biệt tại trên trường đua chiều chủ-nhật này là cuộc xua nay chưa từng có bao giờ, mà cũng chẳng kém gì những cuộc đua ở bên Pháp.

Các nhà thể-thao ở Hanoi chắc còn nhớ cái cuộc « match defi des As » ngày 2 Avril trước đã khiến cho công chúng phải ngợi khen, vậy cuộc « Grand Omnium » đặt trong mùa rét này riêng cho những người thi vào hạng nhất, chắc lại vui hơn cuộc lần trước.

Vậy đến chiều mai hồi 3 giờ xin mời cả nhân dân Tây Nam ở Hà-thành ta đến coi cho vui.

Có một điều nên chú ý là: Mégy là nhà được giải vô địch trong năm 1922 trước về Pháp ngồi nay đã trở sang, nhưng không ở tại Hanoi nữa thì đến ngày mai này cũng đến đấu với các anh em ban. Mấy người có tiếng nữa là Boyé, Le Stumph, Progin Ettori, Marc, Moissonnier, Monserat cũng ra gánh thi cuộc đua ngày mai tất là vui là thường.

Buổi hội ngày mai sẽ có phường-nhạc binh đến giúp việc.

Sổ thăng-thưởng. — Số các ông thầy thuốc thi sai, các ông báo-chế và các ông thầy thuốc thú-y được gửi ten vào sổ thăng thưởng trong năm 1924 định như sau này :

Thăng thầy thuốc thi-sai hạng nhì : 2
— — ba : 4
— — tư : 7
Thăng báo-chế thi sai hạng ba : 2
Thăng thầy thuốc thú-y hạng tư : 2

Ngạch Học-chính. — MM. Trương-công-Đỉnh và Trần-Tiêu, giáo-học tập sự được thăng giáo-học hạng tám.

MM. Bùi-đình-Môn, Ngô-chí-Tu và Phạm-kế-Diên, trợ-giáo tập sự tại Bắc-giang được thăng thực thụ hạng tám kể từ ngày 1er janvier 1924.

Cuộc đua ngựa. — Bản-quán nhắc lại rằng chiều mai tại Haiphong sẽ có cuộc đua ngựa. Chương-trình cuộc đua này đã đăng ở số báo ngày 19, nhưng đặt lầm vào mục Hanoi. Vậy chương-trình ấy nay lại đăng lại một lần nữa, xin xem ở mục Hải-phòng.

ĐỒ ĐỒNG CHƠI TẾT, ĐỒ ĐỒNG TẶNG TẾT

Hiệu « FONDERIE TONKINOISE » Hoàng-xuân-Lan, ở Phố hàng Quạt, số nhà 39, tại Hanoi, chế tạo được thứ đồ đồng chơi tết, tặng tết rất nhã ! rất đẹp !!

Bản-hiệu lại mua cả các thứ quốc-trái và danh, trả giá rất cao.

Việt-Nam thanh-niên-hội.

Ông Nguyễn-duy-Kham, chủ hiệu « Trần-vàng » ở phố hàng Đào, trước kia đã quyên cho hội V. N. T. N. 150 đồng, nay lại quyên thêm 100 đồng nữa, thế là trước sau ông quyên cho hội tất cả là 250 đồng. Vậy hội đã tặng ông chức « Sáng-lập hội-viên » hội V. N. T. N.

Việt-Nam thanh-niên hội lại cáo

Sâm, Quế, Thục, Cao

Bán tại hiệu **QUẾ-LÂM**

số nhà 20, phố Phúc-kiến

Chủ nhân : DƯƠNG-BÁ-TRẠC

Hàng thực tốt, giá thực rẻ

Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư

2466

Cứu giúp các miền bị lụt. - Nhân động lòng về sự thống khổ của mấy vạn sinh linh bị nạn lụt lội mà mấy nhà có tâm huyết đứng lên xin phép lập hội nghĩa quyên để cứu giúp chút đỉnh cho nạn dân trong cơn nước lửa, đến nay công việc đã hoàn thành, số tiền phủ Thống-sứ nhận được về việc nghĩa quyên đến ngày nay công là hơn vạn sáu nghìn-năm trăm đồng (6.500 p.). Quan Thống-sứ đã trích trong số tiền ấy mà gửi đi chẩn cấp cho các nơi, hiện cũng hãy còn gửi tại phủ Thống-sứ và còn nhiều nơi vẫn lục tục gửi về, số tiền này chưa biết đích là bao nhiêu, nhưng cứ lấy cái số hiện thu được và số các nơi sắp gửi về thì thực đáng mừng cho cái trình độ tinh thần của quốc-dân ta. Tuy muôn phần khốc hại vì lũ đã thấm thía một vài, nhưng hại mưa cứu hạn ánh sáng trời, tình nghĩa đồng-bào đồng chủng hoặc cũng nhờ đó mà một ngày một thêm rạng rỡ cái tinh thần quốc gia xã-hội đôi chút chăng.

Hội-đồng chúng tôi cảm ta các nhà tân thành và giúp việc hội-đồng, phần thì cảm phục cái lòng nghĩa hiệp của đồng bào đã biểu dương được tinh đoàn thể nghĩa tương thân trong nước.

Lại qui hóa thay trong lúc đồng-bào ta gặp cơn tai biểu mà người Thượng quốc cũng có dự thương tình chung chung góp để đỡ dần lũ con em cơ cực thực hội-đồng chúng tôi lấy làm cảm phục thay cái lượng quảng đại, như thế cũng đủ tỏ ra rằng cái tinh liên lạc của người Pháp Nam thực có kết quả đó vậy.

Nay hội-đồng chúng tôi thảo tờ biên bản này là tờ cuối cùng, vậy trước xin tỏ lời đa tạ quan Thống sứ đã cho phép mở cuộc nghĩa quyên để cho người Pháp người Nam được tỏ tình liên lạc với nhau và cảm ơn quan Đốc-lý Mourroux và quan Thiếu Hoàng đã vui lòng làm thành và đỡ đầu cho hội-đồng.

Hội-đồng chúng tôi sở dĩ được thập phần hoàn hảo thảo thực là nhờ các ông hội-đồng thượng quốc hết sức giúp đỡ mỗi ngài một việc. Vậy hội-đồng chúng tôi xin cảm ơn các ngài đã có lòng tốt làm gương sáng cho quốc dân.

Trong việc nghĩa quyên thực nên ghi nhớ vì từ xưa tới nay mới có lần nào lại quốc dân ta tỏ được hết cái lòng thương thân tương ái đối với đồng bào, khắp trong nước hoan hô cổ vũ chẳng ai bắt mà làm, chẳng ai bảo mà nghe, cả đến người xa xôi muon nam cung mo nước mà gửi tiền về, người nơi đi-quốc, kẻ ở ngoại bang, mới đây hội-đồng lại nhận được giấy của ông Trịnh-xuân-Đức là lệnh-đệ ông Trịnh-xuân-Nghĩa, hiện nay tòng sự tại tòa Lãnh-sự Hương-cảng một số tiền khá lớn (hơn nghìn bạc) đã gửi về tới nơi, như vậy thực đáng vui mừng cho cái lòng nghĩa hiệp của quốc dân ta là ngần nào.

Nhân nhắc đến việc ông Trịnh-xuân-Đức quyên tiền tại Hương-cảng, hội-đồng chúng tôi lại không thể bỏ qua mà không tỏ lời ngợi khen ông Trịnh-xuân-Nghĩa trong việc nghĩa cứu này. Ông thực đã hết tâm với hội-đồng, chính cửa hàng ông là thư phòng của hội-đồng, cũng vì vậy mà nhiều khi một mình ông phải đảm đang hết mọi việc của hội-đồng suốt từ khi các bạn đồng chí của ông mỗi ông giúp việc cho hội đồng giải tán không có ngày nào là ngày ông không tận lực làm việc cho hội-đồng, thật qui thay cái tấm nhiệt thành của ông vậy.

Hội-đồng chúng tôi lại xin cảm ơn chung tất cả các nhà đã giúp việc cổ động cho việc nghĩa cứu này và các nhà in đã in giúp hoặc in rẻ các giấy má số sách của hội-đồng dùng. Các nhà báo thực cũng đã sẵn lòng vì việc công-ích công-nghĩa mà hết sức cổ vũ, cho nên nơi nơi đều biết đề cùng với hội-đồng chúng tôi cùng hưởng ứng với nhau, vậy cũng xin đa tạ vô cùng.

Trong việc đồng-bào ta tỏ tình tương ái này thực đã làm cho mấy vạn nạn dân được hễ hả vô cùng, tuy vì với sự tai nạn thì số tiền giúp đỡ thì ít, nhưng mà tình thân ái thì nhiều, song xét cái lòng thương thân tương ái thì cũng đủ an ủi được sự tại nạn cơ hàn vậy.

Ước ao từ nay về sau người Nam-Việt ta càng ngày càng hòa thuận thương yêu nhau hơn, lấy điều ngay lành chính trực mà đối đãi với nhau mới là khôn ngoan.

Hội-đồng cứu giúp các miền bị lụt lại cáo.

MỚI XUẤT BẢN

HANOI CHỈ NAM

(Guide de Hanoi)

Trong biên chép đủ lịch-sử Hanoi từ xưa cho đến nay, cùng các đường-lối, phố-xá, công-sở, danh-thắng, cổ-tích, nhà buôn, phòng trọ, nhà hát, hàng cơm, và giờ xe-hỏa, tàu-thủy, v. v. . . . nhất thiết chỉ-dẫn rõ ràng cho một nhà đi đủ-lịch Hanoi.

Sách dầy 178 trang, in giấy tốt, bìa đẹp, lại có hai bức địa-đồ Hanoi khi xưa và Hanoi thành-phố bây giờ.

Giá mỗi quyển là : 0$70.

Ở xa mua, xin gửi thêm 0$20 tiền cước.

Bán tại nhà báo TRUNG-HOÀ, số 15, phố Nhà-chung (Rue de la Mission, Hanoi.)

Ai mua buôn, xin lại nhà báo thương-lượng. 3735

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái-bình ? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái-bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mau đến mà cất đi, hạn trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 ta này trở đi. Nếu hết hạn ấy nhà chủ không cất đi thì nhà chùa sẽ bốc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

Ngạch tòa Sứ. — M. Lưu-đình-Bảo, thư-ký hạng ba ngạch phủ Toàn-quyền tòng sự tại nhà thương Hanoi nay đổi đi Yên-bày thay M. Vũ-Tạo thư-ký thương-hạng hạng ba.

FAMILY - CINÉMA

29 và 31 Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu thứ bảy 29 Décembre 1923

RẠP CHỚP BÓNG FAMILY - CINÉMA

Ở Phố hàng Buồm, Hanoi, chiếu phim ảnh Tiểu-thuyết 12 hồi

LE GANT ROUGE

Mỗi tuần lễ chiếu bốn hồi

Chương-trình từ thứ bảy đến thứ ba chiếu hai hồi

Chương-trình từ thứ tư đến thứ sáu chiếu hai hồi

Ngạch thừa-phái. — M. Đỗ-phú-Hàn, thừa-phái hạng tư tại Bắc-giang nay đổi đi châu Thuận (Sơn-la) và kiêm cả chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp châu ấy.

M. Ng-quang-Thiện, thừa phái hạng tư tại huyện Kim-bảng (Ha-nam) nay đổi đi Bắc-giang thay M. Đỗ-phú-Hàn.

Cái nạn hàng ngày. — Ngày 20 hồi 5 giờ rưỡi, chiếc ô-tô T. 1284 do M. Fighiora ở số Thương-chính vận máy, khi qua giữa khoảng đường đê Yên-phụ và đường đê Trần-vũ thì dụng phải một cái hàng rao gẫy mất ít cây cối của một người trồng hoa là Đào-văn-Nha. Thiệt hại không mấy. May không việc chi đến người.

ĐẤU VÕ

Ngày thứ hai 24 này, hồi 21 giờ, tại nhà hát Tây Hải-phòng hội Boxing-Club sẽ đặt năm cuộc đấu võ lớn để lấy tiền giúp các công-cuộc làm phúc. Có những võ-sĩ giỏi nhất ở Bắc-kỳ dự cuộc.

3742

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thụ độ sứt đầu Bắc-đẩu bội-tinh.

Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Pari-Saint Al-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 23.

GIÂY nói số 236

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

3697

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tết nguyên đán tây. — Gần đến tết nguyên đán tây rồi đấy, cứ theo cái lệ tục thường thì bước sang năm mới những người dưới phải đến chúc mừng các người trên trưởng, các ông chủ ông sếp sở mình. Như vậy thực là một cái lệ trong thế và cũ ý trang nhã lắm. Thế mà sao lắm bác ngu quá lại có đồng giữ những cái thói rà luồn vào cửi, tay xách mách mang những cái chi chi coi nó để tiện lắm, các bác tưởng có một bức thiếp cái lịch sổ, xái ba nải chuối, mấy chục quả cam, đem đến mới là lịch trong, kỳ thực chỉ là những điều khiến cho người ngoài khinh thêm. Trông bác nhỏ muốn dùng những cách ấy để chục thủ yếu thì cứ việc đi lễ một mình, chứ đừng cổ-động rủ người khác.

L. lại cáo

Cuộc đua ngựa. — Cuộc đua ngựa tại Haiphong ngày mai, chương-trình như sau này :

Giải Turf chạy 1400 m.

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa
Bleue	Vĩnh-yên
Q. L. Thanh	Torpe
Rouge	Dédé
Gabis	Alba
Ng-văn-Nhân	Fend l'air
Cyrnos	Pacha
—	Đồng-đăng
Cửa cấm	Ajax

Giải Noël chạy 1800 m.

Blanche	Condottière
France	Chocolat
Cửa cấm	Phidias
D. k Long	Picador

Giải Chistera chạy 1.700 m.

Bleue	Papillon
Roché	Béguin
Rouge	Fifi
Cửa cấm	Pynhas
Gabis	Phi-yên
Cerise	Victorieux
Cyrnos	Nankin

Giải Hippodrome nhảy chồi 2.400 m.

Bleue	Đông-triều
Cửa cấm	Coco
D. K. Long	Picador
—	Sept-pagodes

HÀ-ĐÔNG

Phát sổ chi thu. Sáng hôm nay các chánh phó hương-hội và thủ-kỳ bảy trăm làng đã cải-lương rồi trong hạt bản tỉnh họp tại chợ lớn để lĩnh các sổ chi thu năm 1924 mà quan lĩnh đã duyệt-y rồi. Quan Thống-sứ *Monguillot* thân hành về chủ tọa cái hội đó. Sau khi quan Công-sứ *Lachaud* cảm ơn quan Thống sứ và hiểu dụ cho đại-biểu các dân cải-lương nghe, có một viên chánh hương-hội thay lời cả các hương-hội ta ân quan. Thống-sứ và hai quan tỉnh đã tận tâm tận lực bảo-hộ cho dân bản-tỉnh việc cải-lương đã nhiều nơi thấy thành hiệu lắm. Quan Thống-sứ cũng phủ dụ dân nên đem bụng thành thực mà sửa việc cai-trị và làm các sổ dự-toán chi thu. Khi quan Thống-sứ nói xong thì ngài tự đứng giao lại cho các xã những sổ chi-thu đã để lên quan tỉnh y rồi.

Một loài chim ưa ăn bọ-xít. — Người ta nói rằng nhân dịp về cái nạn bọ-xít vừa rồi ở các làng Nhân-đạo, Nhân-huệ, Cổ-bần, Y-sơn và Do-lộ, mà dân các miền đó đã xét-nghiệm ra được rằng cái loài chim « chèo-bẻo » là một loài ưa ăn bọ xít lợn lắm. Họ nói : cứ như con bọ-xít nó hôi cay là thế, thì thật ít loài chim ăn chịu ; thậm chí như giống vịt là giống hăng ăn nhất, no đến cổ cũng vẫn ăn, thế mà cũng chịu không ăn được bọ-xít. Duy có giống chèo-bẻo thì chính độ bọ-xít đương hăng ngày nào người ta cũng thấy hàng đàn kéo xuống các cánh đồng về miền ấy để ăn bọ xít. Chỉ tiếc rằng nó là giống chim nhỏ mà lại ít, nên đầu ăn lợn mà cũng chẳng được là bao, vậy chi hại vẫn hoàn hại, không cứu lại được.

SƠN-TÂY

Cháy. — Hồi 5 giờ chiều hôm qua nhà Đội Định ở bến tàu, người nhà đi làm vắng cả, ở nhà chỉ có người vợ già lòa với hai đứa cháu bé, chẳng biết đun nấu thế nào để lửa bốc lên ở nhà bếp rồi lan lên nhà trên, giới thì hanh, lại có gió vào lửa càng bốc to mãi lên, ai cũng đã lo rằng cả dãy nhà tranh ở đấy đều bị ra tro hết. May đang lúc nguy cấp, có đội lính xe tanck vừa tập xong ra xuối, lại nhờ có quan hai đốc thúc lính vào chữa, chỉ trong giây phút tắt được ngay, thiệt hại độ chừng non một trăm bạc, không việc gì đến người cả.

Chết đường. — Mới ông già tên là Nguyễn-điên-Hảo, 65 tuổi, người làng Thượng-hội Hà-đông ở trên ngược xuôi tàu về, lối hôm trước hị ốm, định ở lại để sáng hôm sau vào nhà thương Sơn tây. Hôm sau gượng đi được từ bến tàu đến gần nhà thương thì ngã gục ra chết, người vực vào nhà thương thì không thể cứu lại được nữa.

Tội nghiệp, gần 70 tuổi mà lúc chết cũng vất-vả !

PHÚ-THỌ

Cướp giật. — Sáp sửa đến tháng cũ-mật rồi đấy, nào độ này nhà quê kẻ chợ đã nhiều nơi kêu mất cắp.

Tối vừa rồi một cửa hàng kia chỉ tí nữa thì mất cả cái trap đựng tiền, ở trong lại có hột xuyến, may mà người nhà mau chân chạy ra, tên những quân kỳ phải bỏ chạy cả. Lại vừa đây một người đàn bà gánh hàng ở chợ về qua đường bờ sông, cũng một đứa chạy theo giật được chiếc

(Còn trong thứ tư, mồng bốn tháng)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có nhẽy thợ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho thợ-con và người có trí khôn tài không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ 8e, tên Mại cầu phong lời chân phê rằng :

Chiếu nay dâng chai rượu bổ-đào phong của MONTÈS qui-cách, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng quen rất hay, đáng nên giá thưởng, trước lạo phê thị gửi cho qui dược phòng chế-tạo để lĩnh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai dã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bổ báo này.

Việc linh-trưng rượu (1)

Cuốn « Tái-sinh-duyên hậu-biên » mới xuất-bản này so với tiền-biên thì nhiều trang hơn, mà giá cũng bán có 0 $ 90 ; tiền cước phí 0 $ 20. Ngài nào muốn mua, xin gửi thư và mandat cho ông Nguyễn-đỗ-Mục, Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi. Có bán tại bản-quán cùng các cửa hàng sách.

(1) Mấy chữ này không can-liện gì đến việc bán tiểu-thuyết « Tái-sinh-duyên » cả, chỉ vì kỳ-giả khi cầm bút viết, trong trí đang vẩn-vơ nghĩ về cái vấn-đề linh-trưng rượu, vậy xin cải chính cho đúng.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ bảy 22 décembre 1923

CHU-MAI-THẦN

Các vai đào kép đua nhau thi tài diễn tích hát nay :

Kép Thần, đóng vai Chu-mãi-thần
Kép Thịnh, — Tuần-ty
Đào Tửu, — Vợ Huế.
Đào Tuất, — Vợ Chu-mãi-thần, sau đào Nhã đóng thay vợ lẽ Tuần-ty.
Kép Vươn đóng vai Hề.
Kép Long, và Vượn, đóng hai người hầu Tuần-ty

Tối chủ nhật 23 décembre 1923

NHẮN NHỤC DU SINH

(Diễn tiếp theo tối thứ bảy trước)

Tâm lòng nhi nữ trang trinh.
Trong vòng nguy hiểm nghĩ tình nên thương.
Nhất sinh thập tử coi thường.
Nhờ tiên cứu nạn gặp chàng thì ân.

Tối thứ hai 24 décembre 1923

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

TƠ CHỈ DUYÊN EM

(Hát chèo)

Tích thứ hai :

GIỌT-NHƯỢNG ĐÀ LONG BÀO

(Trẻ con diễn)

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong dòng khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

2045 MẠO-THỊNH kính cáo.

Khuyên vàng ở tai, người ấy đau quá không đuổi được kêu lên thì gặp được mấy người tử tế chạy theo đuổi mãi đến gần chỗ lò-lợn thì thằng kẻ cắp nhảy xuống sông chìm lỉm không thấy tăm hơi đâu nữa. Lúc bấy giờ cũng gần tối nên không trông thấy, người ta chịu bỏ không tìm được, còn người đàn bà thì tai chảy máu đầm đìa.

YÊN-BÁY

Săn voi — Báo *Avenir du Tonkin* có đăng rằng :

Mới rồi một ông quan hai, một người cai Lê-lương cùng với ông Cố Tissot, linh-mục ở Nghĩa-lộ và mấy người Mán đi săn nai.

Trong khi quan hai và người cai đợi ở sông Ngòn-khe-lay thì ông cố và mấy người Mán vào rừng đuổi nai. Bắt thình-lình gặp ngay hai con voi thì ông cố và mấy người Mán bắn súng ngay, song voi đã chẳng sợ, lại giận thêm mà xông vào những người đi săn, mấy người Mán sợ quá bỏ chạy, một con lấy vòi quặp cổ Tissot mà liệng xuống dất mấy lần, lại con nữa cũng đến quặp lấy ông cố, giơ lên trời rồi buông xuống đất, khi nó sắp lấy chân giẫy lên ông cố thì mấy người Mán trở lại bắn vào hai con voi, bấy giờ nó mới bỏ chạy. Khi nâng được ông cố lên thì mình mẩy đã nhừ cả, đem về Yên-bây chữa thuốc ngay thì quan *docteur* ở đó nói rằng tuy trọng thương nhưng cũng không lấy gì làm quan ngại.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Đánh nhau chí mạng — Tối hôm kia, vào hồi 7 giờ tối, chẳng biết vì cớ gì mà có một tên hung đồ tay sai miệng thét ở trước cửa một nhà hồng-lâu ở phố ga mà lăng-mạ một cách thống thiết, tục thì có hai ả sống sộc chạy ra chẳng nói chẳng rằng cứ vác guốc mà giọt vào đầu tên kia, thành ra hai bên cùng ẩu đả nhau rất kịch-liệt, tên kia bị quá bèn giở dao ra đâm mỗi ả một nhát vào ngực và cánh tay rồi tẩu thoát. Hai ả máu mê nhễ-nhai chạy đi trình cảm thì sở cảm dã cho đi lùng bắt. Chắc hẳn lại ghen tuông gì đây ?

QUẢNG-BÌNH

Việc lâm-chính ở bản-hạt. — Gần đây chánh-phủ đã lưu-tâm đến việc lâm-chính ở bản-hạt ; sở chi-tiêu của sở Công-chính Trung-kỳ trong năm nay đã trích ra một số tiền lớn để dựng hai sở Kiểm-lâm, một sở ở Đồng-hới, kinh phí hết 8.041 p. 14 và một sở ở Minh-cầm, kinh-phí hết 8.559 p. 93. Hai sở đó đã khởi công xây dựng được sáu bảy tháng nay rồi, hiện nay đã sắp hoàn-công.

Tỉnh nào yến là chỗ xuất-sản nhiều thứ gỗ qui. Việc lâm-chính sớm tổ chức được ngày nào, thì lâm-lợi sớm được bảo-toàn ngày nấy.

Trước kia, việc kiểm-lâm vẫn phụ thuộc vào sở Thương-chính, từ nay trở đi, thì đã có sở riêng rồi.

Một sự rủi-ro trong việc thể-thao. — Mới rồi một viên trợ-giáo ở trường Pháp-Việt Roon, vì đá *foot ball*, trong lúc tranh quả bóng với một người khác, chẳng may trong lúc hăm hở, bị gẫy ống chân, phải đem đến Bệnh-viện cấp cứu

BÌNH-ĐỊNH

Việc ám sát. — Việc ám sát có thông Tâm hôm 24 tháng chín ta, thì nay đã ra mối rồi.

Cái thảm kịch có thông bị ám sát mà bản báo đã đăng trong số báo ngày 21 novembre vừa rồi, thì nay quan phủ Tuy-phước đã tra ra mối rồi, mấy tên thủ phạm đã cung khai tường tận.

Trong việc giết có thông này, cả thầy ba đứa đều đáng là danh Bị làm thợ nề, ở tại Qui-nhơn ; hai đứa vì tăng là danh Quẹo cu-li xe, và danh Nhượng, cũng làm nghề kéo xe.

Số là hôm 24 tháng chín, có thông xuống thăm thầy nằm phục được ở nhà thương Qui-nhân ; chừng bấy giờ tối có trở về, lúc đi thì thuê xe của danh Cả ; nó kéo có đi một lúc rồi lại bảo cho danh Nhượng mà trở về. Danh Nhượng cứ việc kéo đi, lên tới chợ Đình thì lại bảo cho danh Quẹo. Mọi sự yên ổn không có chi khả ủy, có cứ an tâm đi.

Ai dè ! lúc có mướn xe tại Qui-nhơn thì có danh Bị ngó thấy, rồi từ đó nó chạy trước lên chợ Đình để mưu cùng danh Quẹo tại đó, chực xe có lên thì trước mối kẻo đi. Vừa thấy xe danh Nhượng kéo lên tới đó, thì danh Quẹo ra xin rước kéo có về thành ; giả cả xong thì có qua xe Quẹo mà đi ; Quẹo kéo, lại thêm Bị đẩy sau. Lên thẳng cho tới kilomètre 15 thì chúng ha xe bộp họng có cho chết, rồi lấy hết của, lột sạch đồ, vất xác xuống ao, mà trở về.

Đã mấy ngày lúc bẻ việc ra, thì quan cứ tra khảo danh Cả là tên đã lãnh đi cho có tại Qui-nhơn ; song không ra mối manh chi cả.

(Còn trang thứ tư).

BÁN 320 THƯỚC ĐẤT, GIỮA THÀNH PHỐ HÀ-NỘI

Một khu đất 320 thước vuông tây, voie n° 85, bên Chợ hàng Gia cũ, (ngang cổng nhà đoan Tin-lành), bề ngang 10 thước, bề sâu 32 thước, có thể chia làm hai chủ (mỗi chủ 2 gian, 1 lối đi giữa) giá bán nhất định là 11 đồng 5 hào 1 thước. Ai mua hỏi tại số nhà 70, hàng Điếu (rue des Pipes).

3738

PHOSPHATINE FALIÈRES là một món vật thực khó mà bắc chước được

Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn. Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ tỳ vị yếu. Phải đòi cho thiệt hiệu Phosphatine Falières.

Coi chừng kẻo lầm đồ giả giá, bắc chước theo bột thần hiệu

PHOSPHATINE FALIÈRES

Bột này bán cùng nơi, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

THUẦN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

HANOI — 7, Rue des Cuisses, 7 — HANOI

Bản-hiệu mới in xong Catalogue 1924, nhiều kiểu đẹp, xin mời các Quí-khách chiếu-cố.

2096 Chủ-hiệu : NGUYỄN-TIẾN-HÀM kính-mời

HỘI-ĐỒNG-ICH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích :

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay ra giữ ông để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Gốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những số gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
T. M. Garnier.

3694

CÓ NHÀ BÁN

Phố Hai Tượng, số 2, (đàng sau nhà cô Bé-ty, phố hàng Bạc).

Ai muốn mua, thì hỏi ở đấy.

3736

ĐÃ NGON LẠI BỔ

Rượu ŒNO KOLA COCA là một thứ rượu rất bổ, pha lẫn với thứ rượu nho Grenache.

Rượu này của ông L. BLANC là người nổi-nghiệp J. BLANC, quan bào-chế nhất hạng chế ra.

Đã ngon lại bổ giá tiền cũng lại rẻ, chỉ có 2 $ 40 một chai lít.

Ta dùng uống trước khi ăn cơm thì thực là tốt.

Bán tại hiệu Bào-chế J. BLANC 31, phố Tràng-tiền Hanoi. 3680

Nước mắm

Nước-mắm là một vị thực-phẩm cần ích của dân Việt-nam ta. Nên HẢI-LỢI công-ty chúng tôi hết sức khảo-cứu, lập xưởng chế-tạo tại Hanoi, nay đã làm được nhiều hạng Nước-mắm ngon, và thật là sạch-sẽ, hợp cách vệ-sinh, đúng điều lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916, về cách làm Nước-mắm Nhà-nước. Nay đã có giấy của tòa Thí-nghiệm khen như sau này :

Nước-mắm ngon, tốt, và đúng được điều-lệ ngày 21 tháng chạp năm 1916.

« Conclusion ».

Excellent produit répondant aux conditions fixées par l'arrêté du 21 Décembre 1916.

Bán lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ. Qui-khách nào chiếu-cố, tất phải vừa ý. Có cả hạng đặc-biệt đóng chai, để dùng lễ biếu thực là tiện lắm.

Có cả muối, và mắm-tôm tốt lắm. Qui-khách nào ở xa, muốn dùng thứ hàng nào, xin viết thơ về, chúng tôi xin sẵn lòng, tiện đường gửi ngay theo cách nhận-hóa giao-ngân.

Nay cẩn-bạch
HẢI-LỢI CÔNG-TY
Chế-tạo-Xưởng tại Thái-hà, Hàđông
Tổng-cục tại, 72, Jean Dupuis, Hanoi.

2097

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc : các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim-tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng dùng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ : ●

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-bộ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

58 17

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần đẳng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỗn-hào xác-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kiện chẳng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Sơn-đại* vừa nói vừa cầm bút viết một câu đối lại như sau này :

« *Thỏ tẩu ả phi, hải ngoại hàn phương bình nguyệt-dạ* ».

Nàng *Sơn-đại* viết xong, đưa cho mọi người cùng xem, ai nấy đều hoa chân múa tay, tấm-tắc khen-ngợi mà bảo rằng :

— Hay ! thế này thì thật không ai nghĩ kịp !

Tống-tín cũng lấy làm khiếp-sợ, không còn dám nói câu gì. *Sơn-hiền-nhân* thì vui-sướng lạ thường, chỉ cười ha hả. *Đậu-quốc-nhất* thấy *Sơn-đại* quả là chân-tài, chắc rằng về lâu triều-đình, t ế nào mình cũng bị có tội, mới hai ba lần xin lỗi cùng *Sơn-hiền-nhân* mà rằng :

— Việc này không phải tự tôi dám càn-dỡ dâng sớ, chỉ vì xã-thần là *Ân tri-phủ* đến xin vẫn, bị lệnh liều thư cho những câu mai-mỉa, phẫn-uất mà nói với tôi. Bấy giờ tôi cũng chưa hiểu ra thế nào, vậy nên mới có việc này, nay tôi biết tội đã nhiều, giả-sử về tâu triều-đình thánh-thượng có lôi-đình nổi-giận thì xin tướng-công và tiểu-thư cũng khoan-thứ mà ngỏ lời tâu giúp.

Sơn-hiền-nhân tủm-tỉm cười mà bảo rằng :

— Việc ấy tùy lượng thánh-thượng. Tôi đây được khỏi cái tội giả-mạo và quan-thông với thiên-tử, cũng đã lấy làm may lắm rồi, khi nào lại còn dám nói.

Triệu-công nói :

— Không nên bàn chuyện phiếm, bây giờ hãy về tâu thánh-thượng, rồi sau sẽ khu-xử.

Các quan đều đứng dậy ra đi. Bấy giờ thiên-tử ngự ở *Văn-hoa-điện* cùng các vị trong tòa Hàn-lâm đang thưởng giám thơ-văn của nàng *Sơn-đại*. Bỗng thấy *Triệu-công* và các quan lạy ở dưới thềm, để dâng mấy câu trả lời của nàng *Sơn-đại*.

Thiên-tử mở xem, thấy nàng *Sơn-đại* trả lời không sai câu n o, vui-vẻ xiết bao, liền phán hỏi bọn *Chu-công-mộng* rằng :

— Bọn các ngươi đã cùng *Sơn-đại* khảo-hiệu thơ-văn, bây giờ nghĩ thế nào ?

Bọn *Chu-công-mộng* đồng thanh mà tâu rằng :

Thần-đẳng phụng chỉ, cùng nàng *Sơn-đại* khảo-hiệu thơ-văn, không phải là không cố hết sức, nhưng nàng *Sơn-đại* dầu là một người con gái nhỏ tuổi, mà tài-học thật bẩm tư tính trời, trong khi hạ bút, khác nào như có qui-thần phù-trợ, không phải bọn dung-hủ như thần-đẳng có thể sánh kịp vậy. Nay thần-đẳng đều cam lòng nhận tội, dám xin thánh-thượng lượng-thứ cho.

Thiên-tử bằng lòng mà truyền phán rằng :

— Bọn các ngươi đã cam lòng nhận tội, thế thì *Sơn-đại* không phải giả-mạo, mà trẫm đây phê cho mấy chữ « *Hoàng-văn-tài-nữ* » và ban cho cái ngọc-xích, cũng không phải là quá đáng vậy.

Bấy giờ vẻ tiết đầu thu, thiên-tử đang ngự đua mới, liền sai nội-giám đem một mâm đưa phi ngựa ra ban cho nàng *Sơn-đại*. Nội-giám vâng mệnh đi ngay.

Thiên-tử lại phán hỏi *Đậu-quốc-nhất* rằng :

Nhà-ngươi nghĩ thế nào mà dám tâu càn như thế ?

Đậu-quốc-nhất qui xuống mà tâu rằng :

— Kẻ hạ-thần lạm dự vào chức giản quan, trộm nghe thiên-hạ nghị-luận phản-vận, cho nên phải dâng sớ để giải bày mọi nỗi. Nay thấy nàng hạ bút như có qui-thần phù-trợ, mới biết thật là trời sinh một bậc kỳ-tài, để khiến cho đường vân-học nước nhà được thêm vẻ sáng. Kẻ hạ-thần tâu càn có tội, còn cúi mong lượng thánh bao dung

Thiên-tử nghe lời tâu, cũng để ngoài lòng, bỗng thấy *Sơn-hiền-nhân* qui xuống tâu rằng :

Đậu-quốc-nhất nghi cho *Sơn-đại* là giả-mạo, điều ấy còn nhỏ, nhưng lại đem nghi cho kẻ hạ-thần lấy tài-sắc hiếu-mị và quan-thông với thiên-tử thì điều ấy thật có phạm đến danh-dự của kẻ hạ-thần, dám xin thánh-thượng soi xét.

Thiên-tử biến sắc mặt mà phán-hỏi rằng :

— Thế nào gọi là quan-thông với thiên-tử ?

Sơn-hiền-nhân tâu rằng :

— Kẻ hạ-thần không dám nói, xin thánh-thượng phán hỏi viên Tư-lễ thái-giám sẽ biết.

Thiên-tử đưa mắt nhìn *Triệu-công*, *Triệu-công* vội-vàng qui xuống mà tâu rằng :

Khi khảo-thí xong, thần-đẳng cùng đứng dậy để về triều phục chỉ thì *Đậu-quốc-nhất* bỗng ngẫn lại mà bảo : « Việc này khó nghĩ lắm ! Xưa nay chưa từng thấy một người con gái nào nhỏ tuổi mà lại có tài mẫn-tiệp được như thế, tất là thánh-thượng qua bề sủng-ái và *Sơn* thượng-thư khéo đường quan-thông, cho đầu bài trước, làm sẵn thơ-văn, vậy nên mới cầm bút viết ngay được. » Bởi vậy ai nấy lại đều có lòng nghi-hoặc.

Thiên-tử phán hỏi rằng :

Đã đều có lòng nghi-hoặc, cớ sao lại cùng xin nhận tội ?

Triệu-công tâu rằng :

— Chỉ vì nàng *Sơn-đại* có nói : « Việc sủng-ái và quan-thông, không lấy chi mà biện-bạch cho được, xưa *Đậu* tiên-sinh nên tự ra một đề-mục thì thật giả thế nào, sẽ xét được rõ ràng ». Bấy giờ *Đậu-quốc-nhất* còn ngần-ngại chưa dám ra đề-mục, nhưng có sơn-nhân là *Tống-tín* xui-giục và bảo ra một vế câu đối tuyệt khó cho nàng *Sơn-đại* đối, không ngờ nàng cũng cầm bút viết ngay, bấy giờ không ai còn dám nói câu gì nữa, đành phải về triều cùng xin nhận tội.

Thiên-tử nghe lời tâu, nỗi giận mà phán rằng :

— *Đậu-quốc-nhất* nghi *Sơn* thượng-thư dụng tình quan-thông tức là bằng-bỡy đại-thần. Huống-chi lại còn dám bảo trẫm sủng-ái, cho đầu bài trước. Trẫm đây dương-dương là một vị thiên-tử, có lẽ nào lại làm những việc ám-muội như thế. Cái tội khinh-mạn quân-thượng, nên phải nghiêm-trị, vậy truyền cho Cẩm-y-vệ giải *Đậu-quốc-nhất* xuống Pháp-trường để trừ-khử. Bọn *Chu-công-mộng*, *Hà-chí-trung*, *Bốc-hy-thông*, *Mục-lễ* và *Nhan-qui*, cả thảy 5 người, vì *Đậu-quốc-nhất* tiến-cử, chứ không dám có ý gì khác, nay lại biết xin nhận tội, đều được phoạn-thứ. Còn *Tống-tín* vốn là kẻ sơn-nhân, một bài thơ không làm nổi, mà dám khéo-khoang cản-trở, để làm nhục triều-đình, cũng truyền cho Cẩm-y-vệ đem ra ngoài cửa ngọ-môn, đánh 40 ngự-côn, rồi đuổi về nguyên quán. Lại ban thưởng kim-hoa cho *Sơn-đại* để nêu rệt kỳ-tài.

Cẩm-y-vệ vâng lời thánh-chỉ, tức-khắc giải *Đậu-quốc-nhất* và *Tống-tín* ra. Bọn *Chu-công* mỗi đều phục-phục ở dưới thềm vàng, đợi đầu xử tội.

(Còn nữa).

Sau nhờ một lên phu xe khác vào quan mà tỏ giác rằng đêm hôm ấy nó có gặp xe danh Quẹo kéo cô thông đi, và danh Bị đầy sau, xin quan bắt hai tên ấy mà tra, kẻo oan tình cho danh Cá.

Nguyên do tên phu xe này đêm ấy có đi xe ra Bồng-sơn, mà từ đó cứ ở luôn Bồng-sơn, không hay cớ sự xảy ra trong này; sau trở về mới nghe tự sự, và hồi tâm nhớ lại, cáo bạch cùng quan.

Quan Phủ nghe tên phu xe chỉ đáng thì cứ đó bắt danh Quẹo, danh Bị mà tra thì chúng nó thú khai minh bạch, và đã khai cho danh Nhượng cõng đáng rửa, song danh Nhượng còn kêu oan; quan còn xét tên ấy. Thế tất quan sẽ kết án ắt có sát nhơn đoạt tài.

Hàng bên Tây mới sang

Bản-hiệu mới nhận được các thứ hàng bên Tây sang như sau này:

Satin hoa to, hoa nhỏ, Cachemire hoa to, hoa nhỏ, Laine may pardessus, laine và garbadine may quần áo tây, và có sẵn cả thợ may quần áo tây và quần áo annam nữa, để cho tiện các quý-khách ở xa, và các thứ mũ velour feutre; bán giá phải chăng, mà bán lối lĩnh hóa giao ngân (contre-remboursement), neu ma các ngài có lòng mua giúp cho bản-hiệu, thì cho xin tiền đặt.

PHAN-QUẢNG-THÀNH

Hanoi, 10, Rue de la Soie.

3741

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong. 3725

Nhà Bản-đồ « TÀM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

yếu đái vãng vot

GÂY MÔN

Thuốc SIROP de DESCHIENS

có huyết bổ

Làm cho Sung túc mau mắn, ấy là một vị thuốc của các Lương-y trứ danh. Thuốc nếp hiệu hàn thành bổ tiểu sử của thứ thuốc có danh số 4. - Các nhà thương tại thành Paris đều dùng nó. Trên chaque vai Paris : DESCHIENS, 9 đường Paul-Baudry và các nhà bán thuốc.

TRỌNG-QUANG

82, Rue Jules-Ferry, Hanoi

Các ngài nên nhân dịp tiền tây cao mà đến mua hàng của bản-hiệu, như xe đạp trẻ con, đàn bà, đàn ông, có nhiều hạng, từ 425 francs trở lên, máy tự-động để mắc vào xe đạp, giá 750 f.

Xe mô-tô hiệu Daring giá 1.600 f. và 2.000 f.

Bánh xe cao-xu đặc một đôi. { hạng 900 + 45 = 170 f. / hạng 900 + 50 = 230 f.

Xe tay nhà. . . . . 150 p. 00

Chuông, còi, đèn dắt vân vân, đều có bán cả.

Nhân dịp tết nguyên-đán nay mai sắp tới nơi, bản-hiệu định tạm giảm giá từ nay cho đến 31 Décembre này các thứ đồ hàng xuống mười phần trăm, (10%) chỉ trừ có xe đạp thì không giảm giá mà thôi. Các thứ xe nhà thì tạm giảm bớt mỗi cái 10 p.00

3740

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ ĐƯỢC, BỆNH ĐAU GẦN, BỆNH BUỒN BỰC

Khi ai ngủ không được, đau gần, tai thấy không ngủ được, đau gần, đau đầu ngủ không ra, xóc đau lưng, đau ngực, ngủ thì chập chờn, hay mơ mộng mình khó ở, mình như điên dại, chỉ việc không muốn làm, nặng lòng, ngực ức chứa ngày thì mệt cả ngày nên. Trong những trường hợp, mà muốn cho ngủ ngon giấc khi thuốc đầy không thấy nặng đầu, thì nên dùng thuốc *Neurinase*, thuốc này ai dùng cũng được, đã trẻ con, ông già, con gái, đàn bà sẽ tuổi nào sinh bịnh và các thứ bịnh thường gặp.

Ở các tàng hàng có Kim-Long bán.

2056

Hiệu GIỤ-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2055

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và rất quí để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình,** lại rất là **bổ sữa cho đàn-bà đẻ,** người ốm **mới khỏe,** người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhiều kiểu lạ!

Hiệu CHẤN-HƯNG nhà đỏ ở phố hàng Bạc, số 30, Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh-nhã hợp thời-trang, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng: Vàng bạc đúng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các quí-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa. 2065

痔醫林桂張

MỜI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tì) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn như cắn đến khi đại-tiện xong rồi thì lụn huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, nễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh rất lấm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau không nỏ, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mun tự kỳ rụng rơi, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

36, Phố hàng Đường. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ. Các ỉnh xa đều xin hẹn tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay 2090

NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie LYON

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

hoặc ống, hoặc viên

Tại tất cả các thuốc-tiệm Pháp toàn dùng một thứ thuốc này.

Gửi bán tại xứ cả các nhà bào-chế

Nhà chế thuốc LACROIX, 29-31, *Rue Philippe de Girard* — PARIS.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

3083

防海內河

正號金泰獅子名茶

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là **KIM-THÁI** số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 19 tháng 10 tạ các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến hiệu mua từ 1 gói 2 lạng trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này:

KIM-THÁI hiệu sư-tử; **CÔNG-THÁI** hiệu kỳ-lân và **LÂM-MẬU**, tam-hỷ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

代行年本
理昇貨號
賞街真鋪
客衙價在
光三室海
顧號遠防
轉必近華
認利驛人
有便名街
獅轉令臺
子若再百
嘜揀開四
茶貨先十
爲各店號
認準在開
省河滙
有內多

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đến giá bạc cao, mời các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ — Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu.

Feutre (laine)
Feutre (longs poils)
Feutre (velours)
Casquettes Russes
Casquettes nouvelles
Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS
CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ
POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC...

HAI-CHINH

Nhà chế tạo các thứ mũ

74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi

2042

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ 酪補

J. BLANC (*dệ nhất hạng bào-chế*)

Ông **L. BLANC** (*người nối-nghiệp*)

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con 每晚午各服每次没喊罷歇精

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2090 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi*

Bình-phẩm về rượu vang

RƯỢU VANG kể vào một hạng thực-phẩm rất-quý. Uống rượu-vang vừa chóng tiêu, vừa khoan-khoái trong người, lại vừa bổ. Rượu lấy làm cho người ta được tráng-kiện.

Người ốm mới khỏi nếu uống thì chóng khỏe lại. Chính-phủ Pháp, các quan Đốc-Tờ (Thầy-Thuốc) cùng các nhà chuyên-môn về việc vệ-sinh rất có tiếng cũng hảo nên uống rượu vang. *HẠN HÀNG BẢN QUỐC ôi, nếu muốn được mạnh-khỏe luôn*, thì đừng uống rượu An-nam, cứ nên uống rượu vang tốt của xứ BORDEAUX: mua rượu ấy thì cứ lại hiệu GUIONEAUD FRÈRES ở Hanoi với Haiphong mà mua. Hiệu ấy chỉ chuyên về nghề bán rượu vang thôi.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

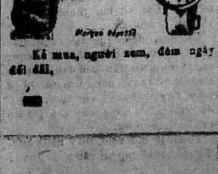
Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính-trình các quý-khách biết rằng nay nhân dịp tết Tây, tết Ta sắp đến nơi chúng tôi mới tiếp được ở Hong-kong (Hương-cảng) Canton (Quảng-châu), Shang-hai (Thượng-hải), Pékin (Bắc-kinh) vân vân, sang nhiều đồ bạc, vàng, ngọc, ngà, xứ, cốt để bán vào hai dịp ấy.

Các thứ đồ bán Tết này thì thật là tinh sảo, thửa đã lần lần nay mới đến nơi, song chúng tôi lại định giá rất rẻ cốt để chiêu khách.

Xin các qui-khách có lòng chiếu cố thì mau đến bản hiệu mà mua kẻo hàng hết thì mất một dịp đặc biệt đi.

Kẻ mua, người xem, đêm ngày đều đến bản hiệu cũng xin nhất luật Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA, Bijoutier

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)